
SERİ		CİLT		SAYI	
SERIES		VOLUME		NUMBER	
SERIE	A	BAND	50	HEFT	1
SÉRIE		TOME		FASCICULE	2000

1951-2000
50.yıl

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
D E R G İ S İ

REVIEW OF THE FACULTY OF FORESTRY,
UNIVERSITY OF ISTANBUL

ZEITSCHRIFT DER FORSTLICHEN FAKULTÄT
DER UNIVERSITÄT ISTANBUL

REVUE DE LA FACULTÉ FORESTIÈRE
DE L'UNIVERSITÉ D'ISTANBUL

**İ.Ü. ORMAN FAKÜLTESİ DERGİSİ, SERİ A'DA
YAYINLANMIŞ OLAN, ORMANCILIK EKONOMİSİ
ANABİLİM DALI MAKALELERİ HAKKINDA
GENEL DEĞERLENDİRME**

Ar.Gör.Dr. Sultan BEKİROĞLU¹⁾

Kısa Özet

İ.Ü. Orman Fakültesi, Ormancilık Ekonomisi Anabilim Dalı'nın çatısı altında değişik zamanlarda birbirinden farklı disiplinler birlikte çalışmışlardır.

Bu durum, 1950-2000 yılları arasındaki döneme ait genel değerlendirme- nin, Ormancilık Ekonomisi Anabilim Dalı'nda görev almış öğretim elemanla- rını temel alınarak yapılmasını güçleştirmektedir.

Bu nedenle, genel değerlendirme Ormancilık Ekonomisi Anabilim Da- lı'nda çalışmış ve çalışmakta olan öğretim elemanlarınca yazılmış ve içerik bakımından Ormancilık Ekonomisi kapsamında olan makaleler irdelenerek yapılmıştır.

1.GİRİŞ

Günümüzde her biri ayrı anabilim dalı statüsünde olan, Orman Hasılatı ve Biyometri, Ormancilık Politikası ve Ormancilık Hukuku disiplinleri, 1950-2000 yıllarını kapsayan sürecin bir bölümünde, Ormancilık Ekonomisi disipliniyle birlikte çalışmışlardır. Bu birliktelik, Ormancilık Ekonomisi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarının sayılan disiplinlerle ve bu disiplinlerde görevli öğretim elemanlarının da Ormancilık Ekonomisi disipliniyle ilgili araştırmalar yapmasına yol açmıştır.

Genel değerlendirmenin öğretim elemanları baz alınarak yapılması halinde; birlikte çalışmanın doğal bir sonucu olarak, söz konusu birimlerde görevli öğretim elemanlarının diğer disiplinlerle ilgili makalelerinin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu durumda, bazı makaleler öteki disiplinlere ait değerlendirmelerde de yer alacağından, yinelenme söz konusu olacaktır.

Bu nedenle Ormancilık Ekonomisi Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarınca hazırlanan ve 1950-2000 yılları arasında İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi A serisi'nde yayınlanan makalelerden yalnızca Ormancilık Ekonomisi kapsamında olanlar genel değerlendirmeye dahil edilmiştir.

¹⁾ İ.Ü.Orman Fakültesi Ormancilık Ekonomisi Anabilim Dalı

1.1 Ormancılık Ekonomisi Anabilim Dalı'nın Tarihçesi

İ.Ü. Orman Fakültesi, Ormancılık Ekonomisi Anabilim Dalı'nın temeli, Ankara Yüksek Ziraat Enstitüleri Orman Fakültesi bünyesinde yer alan Orman Hasılatı ve İşletme İktisadı Kürsü'süne dayanmaktadır.

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüleri'nin 30.06.1948 tarihinde kapatılarak İstanbul Üniversitesine devredilmesi üzerine, Orman Hasılatı ve İşletme İktisadı Kürsüsü'ndeki bilimsel çalışmalar, 1977 yılına kadar Ormancılık Ekonomisi, Orman Hasılatı ve Biyometri, Orman Hukuku Birimleri tarafından gerçekleştirilmiştir. İçinde bulunulan bu heterojen yapıdaki her birimin büyüüp gelişmesi üzerine, adı geçen birimler 1977 yılında birbirlerinden ayrılmış ve bağımsız kürsü yapısına kavuşmuşlardır.

Orman Ekonomisi Anabilim Dalı, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca Orman Mühendisliği Bölümüne bağlı olarak 1982 yılında kurulmuştur. Söz konusu Anabilim Dalı Ormancılık Ekonomisi, Ormancılık Hukuku ve Ormancılık Politikası birimlerinden oluşturulmuştur. Doğal olarak ortaya çıkan bu karmaşık yapı çeşitli sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. On yıl kadar süren bu birikteliğe 1993 yılında son verilmiştir. Böylece, Ormancılık Ekonomisi, Ormancılık Hukuku ve Ormancılık Politikası birimleri bağımsız Anabilim Dalı yapısına kavuşmuşlardır. Bu yapı günümüzde de devam etmektedir.

2. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme süreci onar yıllık beş döneme ayrılmış ve bu dönemler bağımsız olarak irdelenmiştir. Dönemlere ait değerlendirmeler, söz konusu dönemde yayımlanan makalelerin konusu, kapsamı, gerekçeleri ve ulaşılan sonuçları içerecek biçimde düzenlenmiştir. Ancak, çeşitli nedenlerle Anabilim Dalı'ndan ayrılmış öğretim elemanlarına ait biyografiler değerlendirmeye dahil edilmemiştir.

2.1 1950-1959 Dönemi

İ.Ü. Orman Fakültesi'nin başlangıç yıllarını oluşturan bu dönemde, A Serisinde yayımlanan Anabilim Dalı öğretim elemanlarına ait ilk makale; davet üzerine gerçekleştirilen Atina'daki Orman Fakültesi ziyaretinde sunulan bildirilerden birisidir. Bu makalede; Yunanistan ve Türkiye arasındaki benzerlikler vurgulanmış ve bu ülkelerin ormancılığında önemli bir yer tuttuğu belirtilen palamut meşesinin ekonomik özellikleri açıklanmıştır.

Bu dönemde yayımlanan diğer makalelerin, kuruluşları yeni tamamlanmış olan devlet orman işletmeleriyle ilgili olduğu görülmüştür. Bu makalelerde devlet orman işletmeleri, işletme ekonomisi açısından irdelenmiş; devlet orman işletmelerinin özellikleri, amaçları ve fonksiyonları açıklanarak, nitelikli işçi çalıştırmanın üretilen ürünün kalitesi ve düzeyi üzerindeki etkileri ortaya konulmuştur.

2.2 1960-1969 Dönemi

Bu dönemde ağırlıklı olarak, bugünkü adıyla Avrupa Birliği olan Avrupa Ortak Pazarı (AET) ile ilgilenilmiştir. Çünkü bu yıllarda Türkiye'nin gündemini, gayri resmi olarak daha önce kurulduğu halde, resmi olarak 25 Mart 1957'de kurulan AET'na girme konusu oluşturmuştur. Bu nedenle, AET'nun kuruluş amacı, sosyokültürel ve ekonomik açılarından irdelenmiş ve bu topluluğa üye ülkelerin ormancılığı ile Türkiye'nin ormancılığı karşılaştırılmıştır. Böylelikle Türkiye'nin bu topluluğa girebilme olanağı ve üye olduğu takdirde karşılaşılabileceği sorunlar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Ayrıca çeşitli nedenlerle gerçekleşen orman içine yerleşme ve araziye yanlış kullanmanın sonucu olan erozyon, daima Türkiye ormancılığının en önemli sorunları olarak kabul edilmiştir.

Dolayısıyla, altmışlı yıllarda ele alınan makalelerde; AET, orman içindeki ve bitişiğindeki orman köylerinin ormancılığa etkisi, orman köylerinin orman dışına taşınma olanakları araştırılmış ve erozyonu doğuran nedenler ile erozyon önlemleri incelenmiştir.

2.3 1970-1979 Dönemi

Dönemin araştırma konularını; Türkiye'nin orman ürünlerini Avrupa Ekonomik Topluluğu'nda değerlendirme olanakları, ormancılık sektörünün Ülke kalkınmasındaki önemi, orman işletmelerinde uygulanan üretim teknikleri, orman alanlarının odun üretimi dışındaki amaçlara göre kullanımı, orman işletmelerinde üretim planlaması, asal orman ürünleri pazarlaması, ormancılığın alt sektörlerinden olan kağıt sektörü oluşturmuştur.

Söz konusu araştırmalarla: ormancılığın Ülke kalkınmasına, yani toplumun gönenç düzeyine katkısı, bir sektör olarak ormancılığın yapısal özellikleri, devlet orman işletmelerinde üretimin planlamasında bir ölçüt olarak gerçek tarife bedelini kullanma olanağı, bir orman alanının odun üretimi dışında başka amaçlar (rekreasyon) doğrultusunda kullanılması ve bu kullanımın özellikle az gelişmiş ülkelerdeki ekonomik etkisi, devlet orman işletmelerinde üretim tekniklerinin ekonomik açıdan önemi, çeşitli orman ürünlerini pazarlama olanakları ortaya konulmuştur.

2.4 1980-1989 Dönemi

Bu dönemde; ormancılığın alt sektörlerinden biri olan yonga levha endüstrisi ayrıntılı olarak incelenmiştir. Söz konusu araştırmada yonga levha endüstrisinin sahip olduğu olanaklar, karşılaştığı sorunlar ortaya konulmuş ve sorunlarla ilgili çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Ayrıca ivedi çözümlenmesi gereken bir sorun olarak varlığını sürdüren orman köyleri, bu dönemde de ele alınmış; orman köylerinin sosyoekonomik yapısı ve bu köylerin ormanlardan yararlanma hakları irdelenmiştir.

Bundan başka, ormancılıkta sürekliliğin garantisi olan ağaçlandırma çalışmalarının sınırlı bütçe olanaklarıyla rasyonel gerçekleştirme yolları araştırılarak; ağaçlandırma çalışmalarının, sınırlı bütçe olanaklarıyla kaynak israfına yol açmayacak şekilde planlanabileceği gösterilmiştir.

2.5 1990-1999 Dönemi

Ormancılık sektörü sistem olarak ele alınmış ve bu sistemin özellikleri ile aksayan noktaları açıklanmıştır. Ayrıca ormancılık sektörünün ülke kalkınma hedef ve stratejisi ile uyumlu hale getirmek için kullanılacak teknik, ekonomik, örgütsel ve eğitsel yenilikler belirtilmiş ve kararların makroekonomik değişkenlerle ilişkiye girmesi, orman işletmelerinin amaçlandırılması, işletmelere bağımsızlık verilmesi, başarı düzeylerinin saptanması,..vb konularda öneriler getirilmiştir.

Ayrıca, ormancılık sektöründe en fazla kullanılan satış yöntemi ele alınmıştır. Bu makalede, açık artırmalı satışlarda gerçekleşen fiyat üzerinde etkili faktörler ile özellikle tomruk satış fiyatı üzerinde mevsim etkisi tartışılmış ve devlet orman işletmelerinin zararlarını en aza indirme yolları gösterilmiştir.

Doksanlı yıllarda, orman işletmelerinde çeşitli üretim kararları ve bu kararların alınmasında dikkate alınması gereken ölçütler üzerine yayınlar da yapılmıştır. Bu çalışmalarda, orman işletmelerinde üretimin, doğal, ekonomik ve sosyal ölçütler dikkate alınarak planlanması gerektiği belirtilmiş ve üretim olanakları arasındaki ilişkiler ortaya konmuştur.

3. SONUÇ

Ormancılık Ekonomisi disiplinin önce Hasılat Bilgisi, daha sonra Ormancılık Hukuku ve Ormancılık Politikası disiplinleri ile birlikte çalışması, önceki Anabilim Dalı (Orman Hasılatı ve İktisatı) Öğretim Elemanlarının ilgilerini tümüyle ormancılık ekonomisi konularında yoğunlaştırmalarını doğal olarak engellemiştir. Zira içinde bulunulan koşullar ve gereksinimler araştırma konularını ve yoğunluklarını belirlemektedir. Bu nedenle, son elli yıllık süreçte Ormancılık Ekonomisi Anabilim Dalı öğretim elemanları tarafından üzerinde çalışılan konular birbirinden oldukça farklı ve çeşitli olmuştur.

Ele alınan konular incelendiğinde başlangıçta genel ormancılık sorunlarına ağırlık verildiği görülmektedir. Daha sonraları ise ormancılık etkinliklerine ait sorunlar ülke, sektör, işletme birimi, tüketici ve üretim faktörleri açısından ele alınarak ormancılık ekonomisi başlığı altında toplanabilen makro ve mikro ekonomi, işletme ekonomisi, pazarlama ve muhasebe gibi bilimler kapsamında incelenmiştir. Böylece en önemli doğal kaynaklardan biri olan ormanların akılcı kullanımına ışık tutan ilke ve kurallar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

**A GENERAL SURVEY ABOUT THE ARTICLES OF THE
DEPARTMENT OF FORESTRY ECONOMICS PUBLISHED IN THE
REVIEW OF THE FACULTY OF FORESTRY, SERIE A**

Ar.Gör.Dr. Sultan BEKİROĞLU

Abstract

During the period 1950-2000 the Department of Forestry Economics included the disciplines of Forestry Law, Forestry Policy and Forestry Yield which are now independent departments. Academicians in the Department of Forestry Economics did research in all the disciplines mentioned above, as well as in forestry economics, as a natural result of working together. It is because, the general survey is considered on the articles which are relation to forestry economics. In this study, the period 1950 to 2000 was broken down into five –10 years segments and each was analyzed independently.

1. GENERAL SURVEY

1.1 Period 1950-1959

This period marks the beginning of the Forestry Faculty. The first article that was published in the periodical Seri A was a paper which was a paper that resulted from the invitation of the forestry faculty in Athens, Greece. In that article similarities between Turkey and Greece were stressed and economical potential of oak acorn in both countries was described.

The other articles which were published during this period were about the recently established stated Forestry Enterprises. In these articles, state forestry enterprises were analyzed according to Forestry Management Economics. Features, aims and functions of these enterprises were explained. Besides the level of production and quality of the forestry products were also explained.

1.2 Period 1960-1969

In this period attention was focused on the European Common Market (AET) which currently is known as European Union. 1957 and during the period the membership in the AET was aimed by TURKEY. Therefore, the establishment purpose of the AET was analyzed in terms of social-cultural and economic issues and the forestry of Turkey and the members of countries of the AET were compared. The possibility of Turkey having access to the AET and the problems that would be faced if this access would be realized were presented.

Settlements in forest areas caused for reasons and the erosion caused by wrong land use were accepted as the most important issues in Turkish Forestry during this period. As a result subjects related to AET the effects of villages in and nearby the forest on forestry and the possibility of relocating these villages out of the forest and the causes of erosion prevented were outlined.

1.3 Period 1970-1979

Research subjects during this period were: the potential of marketing Turkish Forestry products to the AET; the importance of the forestry sector in relation to national development; the production techniques that were applied in the forest enterprises; the use of forest areas for purpose other than wood production; production planning in forest enterprises, the marketing of forest products; the paper sector which is a sub-sector of the forestry sector.

The effects of forestry in national development in other words welfare of society; the structural features of forestry as a sector; the possibilities of using real stumpage price of the state forest enterprises for the production planning; use of forest areas for purposes other than wood production (recreation,...) and the effects of these uses on the economics at a developing country; the importance of production techniques from the point of view of economics on the state forest enterprises, and the possibilities of marketing various forest products were studied during this period.

1.4 Period 1980-1989

During this period, the wood chipboard industry which is one of the sub-sectors of the forestry sector was surveyed. In that survey the potentials of the wood chipboard industry, problems that were faced by it and the recommendations to overcome these problems were given .

The forest villages as a continuing problem which required an immediate solution was studied during this period too. The socioeconomic structure of the forest villages and rights of access to the forest by these villages were described.

Reforestation practices which are known as the guarantee of sustainability and the possibilities of establishing these practice rationally with a limited budget and without causing resource waste were also examined.

1.5 Period 1990-1999

Forestry sector was taken as a system during this period. The features of this system and its deficiencies were explained. Technical, educational, organizational and economic reform that would make forestry sector work in harmony with the national's targets and strategies were also mentioned. Further more, recommendations were given on how to make decisions based on macroeconomic variables, to establish priorities for forestry enterprises, to gain their independence and to evaluate their profitability.

The most common marketing method in forestry sector was described. In this period article, seasonal effect on the price fluctuation of timber are found and the minimizing the damage of State Forestry Enterprises were explained.

In 1990's article about the various production decision in forestry enterprises and the criteria which must be taking into consideration during making these decisions were also published. In these articles the idea that production in forest enterprises must be done in accordance with natural, economic and social criteria was also mentioned and the relation between these criteria and production possibilities were also explained.

2. CONCLUSIONS

Academicians in the Department of Forestry did research in various issues, because in the period 1950-2000, disciplines of the forestry economics, forestry policy, forestry law and forestry yield studied together.

At the beginning of this period general forestry problem were analyzed, and then forestry sector, forestry enterprise and production factors which are capital, land, labor and enterprise were studied as detailed.